

Sadržajna područja ispitivanja iz hrvatskoga jezika

dr. sc. Sanja Fulgosi

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Konferencija

*Uvođenje vanjskoga vrjednovanja i samovrjednovanja
škola u obrazovni sustav Republike Hrvatske*

22. rujna 2009.

SADRŽAJ

1. odabir nastavnih predmeta hrvatskoga jezik i matematike
2. opća načela za opis rezultata
3. sadržajna područja ispitivanja iz hrvatskoga jezika:
 - a) teorija književnosti
 - b) čitanje književnoga teksta
 - c) čitanje neknjiževnoga teksta
 - d) gramatika

Stručna radna skupina za *hrvatski jezik*

Erna Gille, nizozemski ispitni centar CITO

Natalija Gjeri, NCVVO

Marina Čubrić, prof.

Jugana Dagelić, prof.

Lidija Farkaš, prof.

Božica Jelaković, prof.

prof. dr. sc. Zrinka Jelaska

Višnja Jukić, prof

Mirela Barbaroša Šikić, prof.

Majda Bekić Vejzović, prof.

Izbor nastavnih predmeta

- *Obrazovanje i izobrazba 2010 - Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje (Europski referentni okvir, 2004)*
- *vještine pismenosti i računanje - okvir za stjecanje ključnih kompetencija - komunikacije na materinskome jeziku i matematičke pismenosti*
- *generičnost hrvatskoga jezika i matematike*

Opća načela opisa rezultata

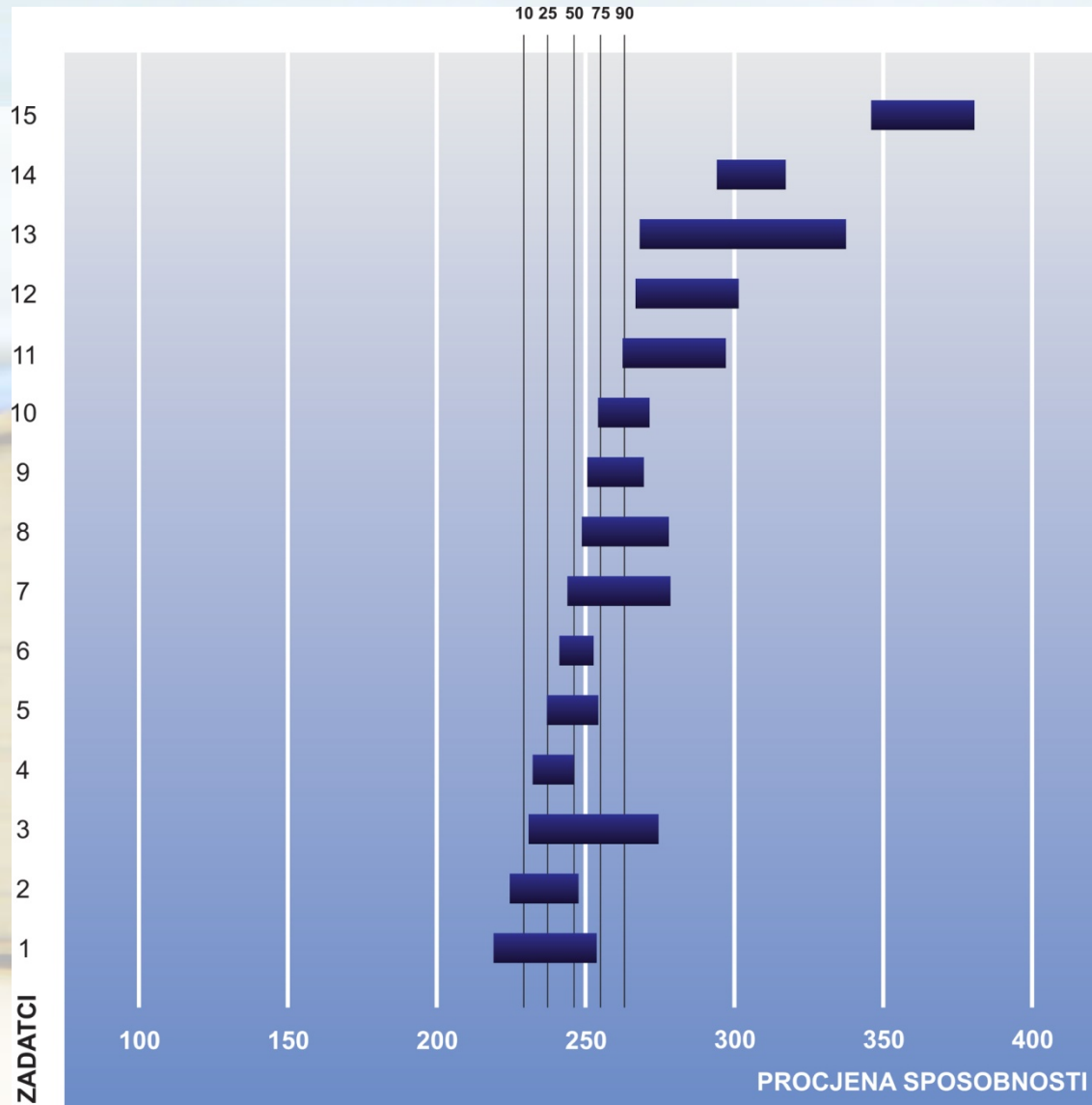
- teorija odgovora na zadatak (*engl. item response theory*)
- *sadržajno područje ispitivanja* – zasebno strukturiran test
- procijenjene sposobnosti učenika - karakteristike pitanja - skala sposobnosti u pojedinom *sadržajnom području*
- tri skupinama zadataka:
 - a) lagani zadatci - oni koje rješava 75% učenika u uzorku,
 - b) srednje teški zadatci – oni koje rješava 50 % učenika u uzorku,
 - c) teški zadatci - oni koje rješava 25 % učenika u uzorku

TEORIJA KNJIŽEVNOSTI

- osnovni pojmovi *teorije književnosti* usvajani do drugoga razreda gimnazije
- petnaest pitanja objektivnoga tipa
- konceptualna razina znanja
- tri književno teorijske cjeline: *teorija stihova, stilske figure, književni rodovi i vrste*
- polazni tekstovi: W. Shakespeare: *18. sonet*, Gustav Krklec: *Tužno primirje*, August Šenoa: *Ribareva Jana*

Raspon zadatka na skali sposobnosti

teorija književnosti

Teorija književnosti – primjer laganoga zadatka

- *Kakva je rima u drugoj strofi priloženoga teksta? (A. Šenoa: Ribareva Jana)*
 - a) parna
 - b) nagomilana
 - c) isprekidana**
 - d) ukrštena
 - e) obgrljena

obrazovni ishod: prepoznati vrste rime – prepoznavanje i razumijevanje – konceptualno znanje

Teorija književnosti – primjer teškoga zadatka

- *Kojoj književnoj vrsti pripada priloženi tekst? (A. Šenoa : Ribareva Jana)*

baladi

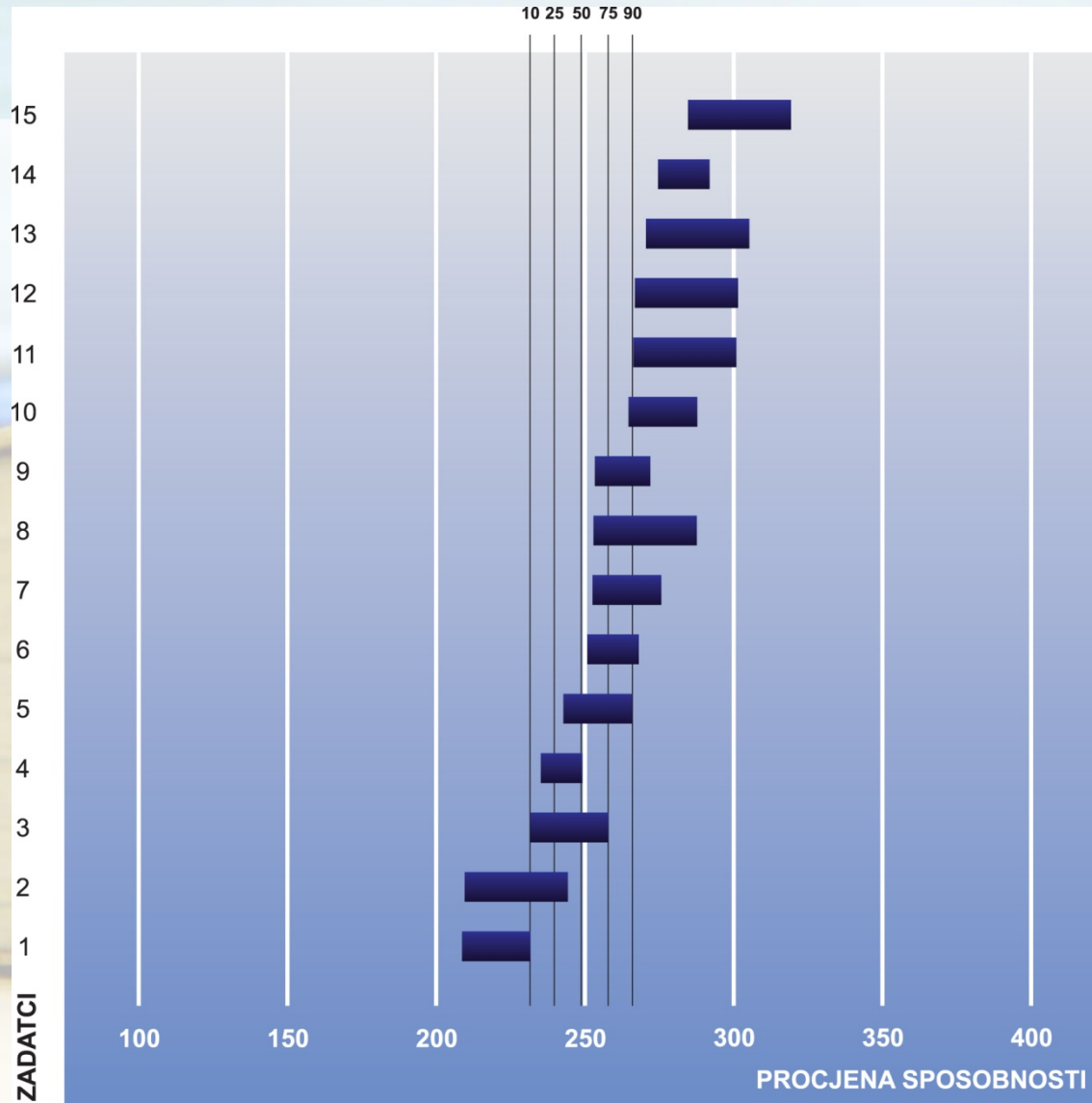
obrazovni ishod: odrediti književnu vrstu teksta koji s obzirom na svoje značajke i strukturu nije tipičan predstavnik kategorije - konceptualno znanje; razumijevanje i primjena

ČITANJE KNJIŽEVNOGA TEKSTA

- nepoznati književni tekstovi s obzirom na *Nastavni program za gimnazije*
- čitalački procesi:
 - a) pronalaženje podataka u tekstu (tri razine)
 - b) tumačenje teksta (tri razine)
- petnaest pitanja objektivnoga tipa
- polazni tekstovi: W. Shakespeare *18. sonet*, Gustav Krklec: *Tužno primirje*, Ranko Marinković: *Don Kuzmino uho* (ulomak iz romana *Kiklop*), *Gilgameš* (ulomak iz epa)

Raspon zadatka na skali sposobnosti

čitanje književnega teksta

Čitanje književnoga teksta – primjer laganoga zadatka

Koja je tema priloženoga teksta? (*Gilgameš*)

- a) **sukob bogova i ljudi**
- b) junački podvizi
- c) smrt i vječnost
- d) sukob dvojice prijatelja

čitalački zadatak: *tumačenje teksta; prepoznati glavnu temu teksta i namjeru autora teksta*

Čitanje književnoga teksta – primjer teškoga zadatka

Što je poanta priloženoga teksta? Odgovorite jednom rečenicom.
(G. Krklec: *Tužno primirje*)

čitalački zadatak: *tumačenje teksta - prepoznati i razumjeti ideju teksta kao cjeline koji sa smislom pojedinoga dijela teksta ima složen odnos*

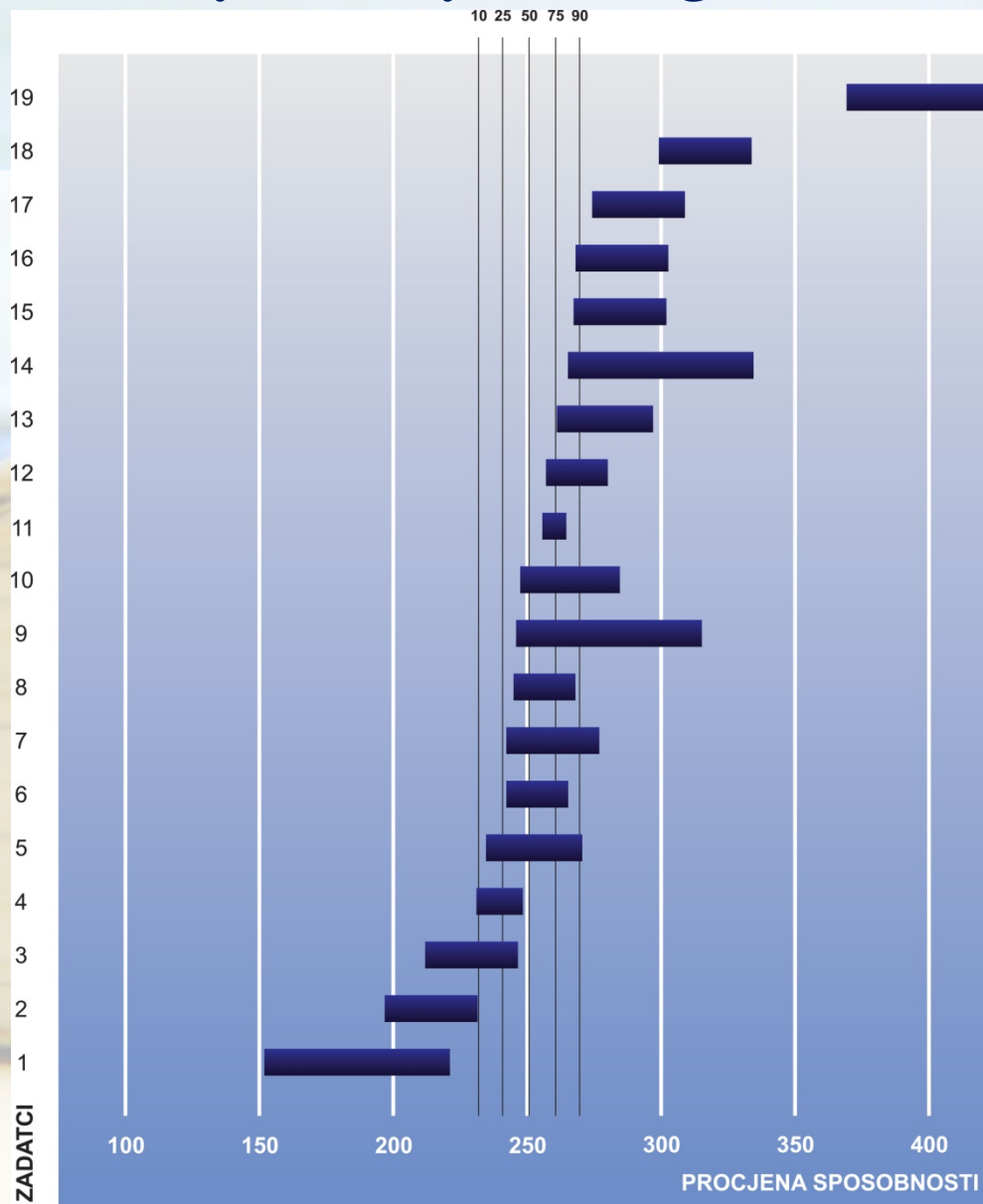
ČITANJE NEKNJIŽEVNOGA TEKSTA

- istaknuto kao svrha, ali nerazrađeno u *Nastavnom programu za gimnazije*
- devetnaest pitanja objektivnoga tipa
- odabira neknjiževnih tekstova:
 - a) struktura – prekinuti i neprekinuti
 - b) tema – obrazovna, javna i znanstvena

polazni tekstovi : *Horizontalna i vertikalna kultura, Ugovor o organiziranju paket- aranžmana za maturalno putovanje, Olimpijske igre, Pristupnica (Društvo profesora hrvatskoga jezika)*

Raspon zadatka na skali sposobnosti

čitanje neknjiževnoga teksta

Čitanje neknjiževnoga teksta - primjer srednje teškoga zadatka

Koji je smisao stihova Vladimira Nazora na početku Pristupnice?

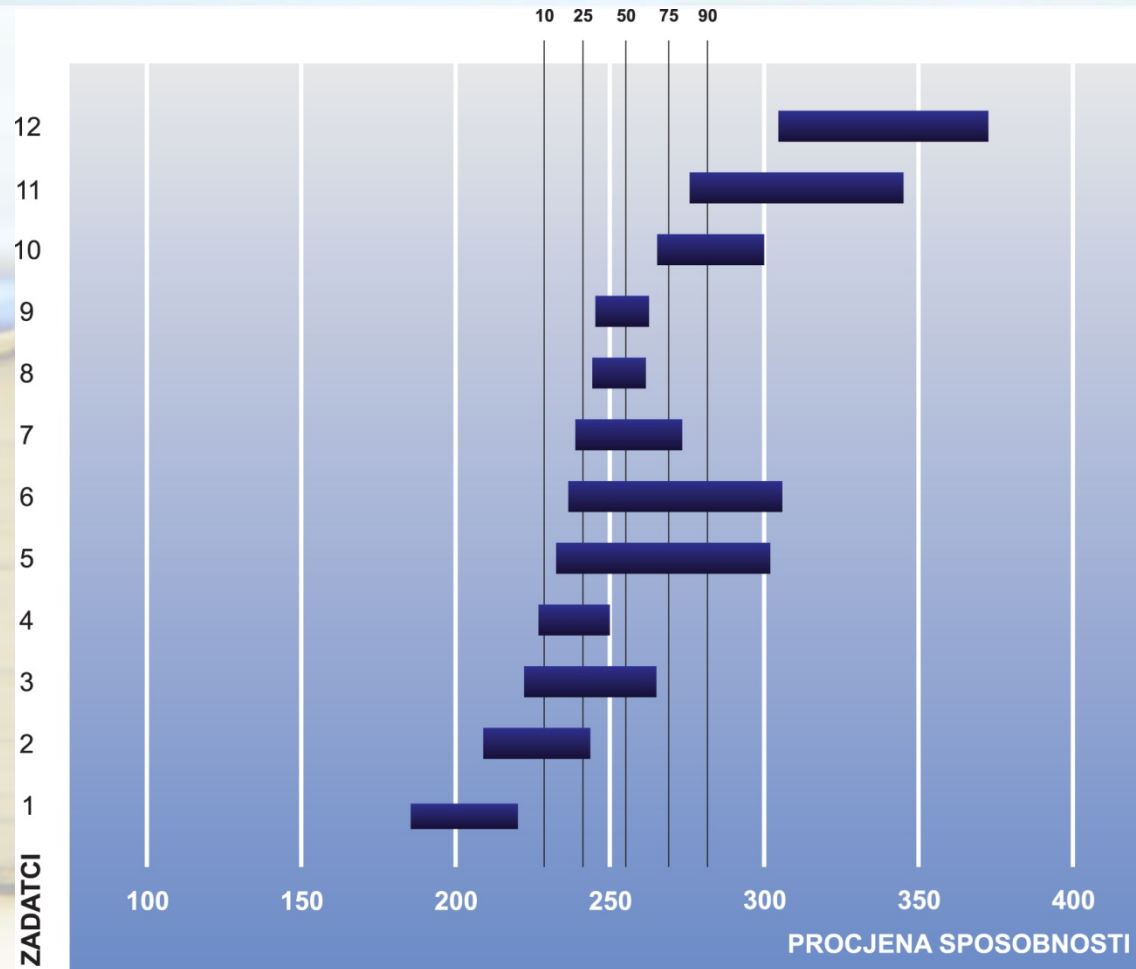
- a) Potaknuti temeljni smisao i zadaću društva.
- b) Potaknuti članove društva na čitanje poezije.
- c) Istaknuti Nazora kao važnoga hrvatskog književnika.
- d) Potaknuti proučavanje hrvatskoga jezika.

Čitalački zadatak: pronalaženje podataka – prepoznati i razumjeti ideje pojedinih dijelova teksta koje sa smislom teksta kao cjelinom imaju složen odnos koji, na prvi pogled, može zadovoljiti više kriterija

GRAMATIKA

- konceptualna razina znanja – osnovne jezične zakonitosti iz područja morfologije
- tri sadržajne cjeline:
 - a) osnovni jezikoslovni pojmovi
 - b) gramatičke kategorije vrsta riječi
 - c) gramatičke kategorije imenskih vrsta riječi
- petnaest zadataka objektivnoga tipa

Raspon zadatka na skali sposobnosti *gramatika*

Primjer teškoga zadatka *gramatika*

Imenica u nominativu ima oblik ptica, u genitivu ptice, a u dativu ptici. Zamjenica ja u nominativu ima oblik ja, u genitivu mene, a u dativu meni. Koja je vrsta sklonidbe zajednička navedenoj imenici i zamjenici?

- a) a - vrsta
- b) i - vrsta
- c) e - vrsta

obrazovni ishod: *konceptualno znanje – razumijevanje
sklonidbenoga sustava hrvatskoga jezika*

ZAKLJUČAK

1. promišljanje o ciljevima i strukturi *nacionalnog ispita* kao formativne vrste ispita
2. upoznavanje s suvremenim teorijskim modelima za izradu testova (TOZ)
3. promišljanje o svim sastavnicama valjanosti testa koji vodi prema sustavnom i svrhovitom vanjskome vrjednovanju